

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

ἘΠΙΣΤΟΛὴ Θ'.

Συνέχεια περὶ πειθαρχίας.

Δ'. Ἡ διοίκησις τοῦ σχολείου πρέπει νὰ ἦναι ὁμοιόμορφος. Ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ δύσκολον.—τόσον ἀλλάζει ἡ ὑγεία καὶ ἡ διάθεσις τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων.—ἀλλ' εἶναι οὐσιωδέστατον. Πολλοὺς ἴδαμεν νὰ σφάλωσιν εἰς τοῦτο. Τὴν μίαν ἡμέραν ἦσαν πολλὰ αὐστηροὶ, τὴν ἄλλην ὅλοι συγκατάβασις καὶ χαϊδεύματα. Αὐτὸς ἐγὼ ἐνθυμούμαι περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας με ἤλεγξεν ὁ διδάσκαλός μου μίαν ἡμέραν διὰ πράγματα, εἰς τὰ ὁποία ἄλλας ἡμέρας εφαινετο εὐχαριστημένος. Διὰ νὰ ἀποφεύγετε τοιοῦτο σφάλμα, χρειάζεται προσοχή, κρίσις, καὶ ἀρησαστία.

Καὶ ἄλλο σφάλμα, τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει ἡ ὁδηγία αὐτὴ νὰ προλάβῃ, ὑπάρχει εἰς σχολεῖα ὄχι ὀλίγα· δηλαδὴ, οἱ μικρότεροι μαθηταὶ περιορίζονται αὐστηρὰ, ἐνῶ οἱ μεγαλύτεροι ἀφίνονται ἐλεύθεροι νὰ κάμνωσι σχεδὸν ὅπως θέλουν. Ἰδα συχνὰ νὰ παιδεύεται μαθητὴς ὀκτῶ χρόνων τὴν ἡλικίαν διὰ σφάλμα, τὸ ὁποῖον μόλις ἐπαρατηρεῖτο, ὅταν τὸ ἔπραττε μαθητὴς δεκαεῖς χρόνων. Τοῦτο εἶναι ἀτοπον· εἶναι ἀδικον. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ γίνεταί καμμία διάκρισις, ἔπρεπε βέβαια νὰ ἦναι τὸ ἀνάπαλιν, δηλαδὴ, νὰ δεικνύεται πλειότερα αὐστηρότης εἰς τοὺς μεγαλητέρους. Ἀλλὰ λέγω, διοικεῖτε ὅλους ὁμοίως. Ἐὰν θέλετε νὰ ἔχετε ἐπιφρόνην καὶ ἐξουσίαν εἰς τὸ σχολεῖον, μὴν ἀφίνετε τοὺς μεγαλητέρους νὰ παραβαίνωσι κανόνας διωρισμένους διὰ ὅλης. Οἱ ἴδιοι θέλουν σὰς σέβεσθαι περισσότερον παρ' ὅταν τοὺς ἀφίνετε εἰς τὴν ἰδικὴν των διάκρισιν.

Ἄλλ' ἴσως θέλετε εἰπεῖν, ὅτι οἱ μεγαλητέροι δύνανται νὰ διοικῶσι τὸν ἑαυτῶν των, καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἰδικὴ σας φροντίς πρέπει ν' ἀφιερώνεται μόνον εἰς τοὺς νεωτέρους. Μὴ τὸ ἐλπίζετε. Ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας των ἴσως ἐπρεπε νὰ διοικῶσι τὸν ἑαυτῶν των, καὶ νὰ μὴ σὰς δίδωσι καμμίαν ἐνόχλησιν. Ἄλλ' ἐὰν δὲν διαφέρωσι πολὺ οἱ ἰδιοὶ σας μαθηταὶ ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους, ἀναμφιβόλως θέλουν χρειάζεσθαι ὄχι ὀλίγον περιορισμὸν. Φροντίζετε λοιπὸν, ὥστε ὅλοι χωρὶς ἐξαιρέσεων νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς κανόνας τοῦ σχολείου, ἃ θέλετε εὐκολύνειν πολλὰ τὸ ἔργον σας.

Ἡ ὁδηγία αὐτὴ ὑποθέτει καὶ ἀμεροληψίαν εἰς τὸν διδάσκαλον. Οἱ γονεῖς παραπονοῦνται συχνὰ, ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶναι προσωπολήπτης, ὅτι μεταχειρίζεται τινὰς μαθητὰς καλλήτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ ἐνίοτε ὄχι χωρὶς

βάσιν· ἀλλὰ γενικώτερα στοχάζομαι ὅτι τὰ τοιαῦτα παράπονα πηγάζουν ἢ ἀπὸ ἐσφαλμένην κρίσιν τινῶν μαθητῶν, ἢ ἀπλῆν ὑποψίαν. Ὁ διδάσκαλος ὅμως πρέπει ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν αἰτίαν τῆς τοιαύτης κατηγορίας. Δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ ἐπίσης τὸν καλὸν καὶ τὸν κακὸν μαθητὴν, τὸν ἀτακτὸν καὶ ἀμελῆ, ὅσον τὸν εὐτακτὸν ἔπιμελῆ. Τῆτο εἶναι ἀδύνατον. Ἄλλ' ἐὰν, ὅταν ὁ καλὸς μαθητὴς σφάλῃ, δὲν τοῦ ζητήτε λόγον, ἐνῶ διὰ τὸ ἴδιον πταῖσμα παιδεύετε αὐστηρῶς ἄλλον συνήθως ἀτακτότερον μαθητὴν, οὗτος βέβαια θέλει σὰς κατηγορήσειν ὡς μερολήπτην, καὶ δικαίως. Διότι καὶ οἱ δύο ἦσαν ἐπίσης ὑπόχρεοι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸν κανόνα, καὶ ἀναμφιβόλως τὸ παράδειγμα τοῦ πρώτου θέλει βλάψειν περισσότερον τὴν τάξιν τοῦ σχολείου παρὰ τοῦ δευτέρου.

Ἡ σταθερότης τοῦ διδασκάλου πρέπει (καθὼς ἐπαρατηρήσαμεν εἰς τὴν τετάρτην ἐπιστολὴν) νὰ ἐνοῦται με ἀληθινὴν εὐμένειαν. Ἡ καλοσύνη τινῶν διδασκάλων τοὺς φέρει νὰ συγκατανεύωσιν εἰς ὅλας τὰς αἰτήσεις τῶν μαθητῶν, χωρὶς νὰ ἐξετάσωσι πρῶτον ἐὰν συμφέρωσι καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὸ σχολεῖον· ἐνῶ ἡ σταθερότης ἄλλων καταστὰ εἰς σκληρότητα. Στοχασθῆτε πρῶτον, ἂν ἡ αἴτησις τοῦ μαθητοῦ ἦναι εὐλογος. Ἐὰν σὰς φανῇ ὅτι εἶναι τοιαύτη, συγκατανεύσετε ἀμέσως καὶ εὐχαρίστως. Ἐὰν ὄχι, μὴ συγχωρήσετε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν αἴτησιν με ἐλπίδα νὰ σὰς καταπέισῃ. Δότε νὰ καταλάβωσιν ὅλοι ὅτι τὸ νὰ ἰ σημαίνει νὰ ἰ, καὶ τὸ ὄχι, ὄχι. Ἐξ ἐναντίας, τινὲς εἰς σχεδὸν ὅποιανδήποτε αἴτησιν τῶν μαθητῶν ἀποκρίνονται καταρχὰς ὄχι. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπαναλάβῃ ὁ μαθητὴς ἀρκετὰς φορὰς τὴν αἴτησιν, ἔλάβῃ τὴν ἰδίαν ἀπάντησιν, τέλος πάντων λέγουν, νὰ ἰ, ἂς συγκατανεύσω, νὰ τὸν ξεφορτωθῶ. Τοιαύτη διαγωγή θέλει ἀναμφιβόλως ὀλιγοστεύειν τὴν ἡθικὴν ἐπιφρόνην τοῦ διδασκάλου. Οἱ μαθηταὶ δικαίως συμπεραίνουν, ὅτι φροντίζει περισσότερον διὰ τὴν ἰδικὴν του ἡσυχίαν παρὰ διὰ τὸ ὄφελος αὐτῶν.—Φ. Δ. Ε.

Ο ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΙΠΠΟΣ.—Σὺ ἔδωκες δύναμιν εἰς τὸν ἵππον; σὺ περιένδυες τὸν τράχηλον αὐτοῦ με βροντήν; σὺ κάμεις αὐτὸν νὰ πηδᾷ ὡς ἀκρίς; Τὸ γαυρίαμα τῶν μυκτῆρων του εἶναι τρομερὸν. Ἀνασκάπτει με τὸν πόδα του εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ἀγάλλεται εἰς τὴν δύναμίν του· ὑπάγει εἰς ἀπάντησιν τῶν ὀπλων. Καταγελᾷ τὸν φόβον, καὶ δὲν τρομάζει· οὐδὲ στρέφει ὀπίσω ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς ῥομφαίας. Ἡ φαρέτρα κροταλίζει κατεπάνω του, ἢ ἐξαστρά-